XXXIV. évf. Cluj-Kolozsvár, 1924. Junius 6. szám

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Pünkösti gondolatok.

A pünköst keresztény ünnepeink zárköve és koronája. Szép a felkelő nap, de még inkább örvendünk, mikor termékenyitő sugarait kiterjeszti, szétárasztja a virágos réteken és aranykalásztól hullámzó mezőkön. Gyönyörködünk a gyermek játékában, de még inkább, ha az derék férfivá és nővé lesz s hivatásának derekasan megfelel. Boldogok vagyunk, midőn az igazságot a jók és erősek karjaira vétetni látjuk, de boldogabbak, ha az végképpen diadalmaskodik.

Mire e lap, az *Unitárius Közlöny* a t. olvasók kezébe kerül, a pünköst ünnepe lesz, melyet mi is megszentelünk a szentlélek munkásságának, a keresztény egyház megalakitásának emlékére. Szép és nagy ünnep, mely mindnyájunk keblében szép és nagy gondolatokat támaszthat. Hadd mondjak el egy pár gondolatot azok közül, amelyek az én keblemben támadnak.

Mindenekelőtt tisztelettel és bámulattal gondolok vissza az Ur Jézus tanitványaira, azokra az egyszerü emberekre, akik többnyire halászok és vámszedők voltak, magasabb miveltséggel sem birtak s a szentlélektől ihletve, mesterök, az Ur Jézustól hallott és a magukévá tett igazságokat bátor lélekkel hirdetni és terjeszteni kezdették s azért magukat feláldozni is készek voltak. Irva van, hogy az első pünköstkor Péter apostolnak egyetlen beszédére háromezeren tértek meg és keresztelkedtek meg s foglalatosok valának a könyörgésben, az alamizsnálkodásban, a szegények felsegélésében és minden más jóságos cselekedetben. Istenem, ha mostani pünköstünk alkalmával is megihletne mindnyájunkat a szentlélek, mennyire más képe lenne rövid időn az egész társadalomnak. Mennyire megváltoznék az embereknek egymáshoz és egymás iránti viszonya, magatartása! A gyülölködés helyett a szeretet, a viszálykodás és perlekedés helyett a békesség és egyetértés lennének uralkodók a földön s egy lépéssel közelebb jutnánk az Isten országának megvalósitásához, amelyért mindennap imádkozunk.

De hát mi is tulajdonképpen az a szentlélek? A mi kátéink szerint: „az Istennek ereje s jóravaló segedelme, főképpen az igazságnak lelke, mely az értelmet megvilágitja, a szivet megtisztitja, az akaratot megerősiti, szóval: megnyugtat és boldogit.“ Mi unitáriusok ezt hisszük és valljuk. Tehát szerintünk nem személy, annál kevésbé Isten, amint azt más keresztény felekezetek hiszik és hirdetik. Sok üldöztetésnek voltunk ezért kitéve, de Istennek hála elmult az az idő, midőn az emberek vallásos hitökért és meggyőződésökért lenézték, üldözték egymást, nemcsak, hanem el is itélték, börtönbe hurcolták, sőt voltak, akik azért vértanui halált is szenvedtek, mint az apostolok a Krisztus tudományáért. Istennek hála, ez az idő elmult. Ma a lelkiismeret szabadsága, aminek kivivásában a mi elődeinknek is nem csekély része volt, lett uralkodóvá legalább a mivelt országokban a keresztények között. Ha talán vannak ma is egyesek, akik nem jó szemmel nézik azokat, akik más hitet vallanak, megtámadni ezért nem tartják a miveltséggel megegyeztethetőnek. Mi azért csak maradjunk meg és ragaszkodjunk valamint a szentlélekről, ugy más hitcikkeinkről való felfogásunkhoz és meggyőződésünkhez szivósan és tántorithatatlanul s ebben, valamint a testvéri szeretetben erősitsen meg minket mostani pünkösti ünepünk is.

Kapcsolatban ezekkel nem mulaszthatom el azt a gondolatomat, jobban mondva meggyőződésemet is közölni, hogy éppen a szentlélekről adott magyarázatom következtében és értelmében bármily nagyrabecsülöm is az apostolok pünkösti lelkesülését s ezzel eredményes munkásságokat, mégis csak Istennek tulajdonitom és köszönöm, aki őket, ideértve Pál apostolt is, akinek legtöbb érdeme van ebben, segedelmében részesitette, hogy a keresztény egyházat megalapithatták. Ez isteni segedelem, vagy mondjuk a szentléleknek reájok történt kiöntetése nélkül minden igyekezetök és törekvésök hiába való lett volna. Mi következik ebből? hogy minden munkánkhoz Isten segitségül hivásával kezdjük. Benne helyezzük minden bizodalmunkat és sem mélység, sem magasság el ne szakitson az ő szerelmétől.

Nagyon örvendenék, ha itt közölt gondolataimmal, rövid elmélkedésemmel hozzájárulhatnék e lap t. olvasóinak, szeretett hiveimnek lelki épülésének gyarapitásához és azt kedvesen fogadnák tőlem, főpásztoruktól. Egyben kivánom és kérem a jó Istent, hogy adjon mindnyájunknak örömteljes pünkösti ünnepnapokat.

Kolozsvár, 1924. május hóban.

Ferencz József
unitárius püspök.

Serveto panaszolja 1540-ben 21 éves korában: Isten az ő jóságával megadja nekünk mindnyájunknak, hogy hibáinkat felismerjük és azokat el is hagyjuk. Elég könnyü volna mindenről szenvedély nélkül beszélni, ha az egyházak nem akadályoznának meg bosszantásaikkal és gyötréseikkel, hogy szabadon fejezzük ki gondolatainkat.

Levél Angliából.

Great Hucklow, 1924. ápr. 15.

Röviden hadd irjak valamit angliai tapasztalataimról.

Az oxfordi college nagyon gazdag — vakációkban. Karácsonyra, husvétra 6—6 hét; 17 hét a nyári pihenésre. A husvéti 6 hétnek köszönhetem, hogy a napokban végigélvezhettem egy tiz napos bicikli-kirándulást keresztül-kasul nyilt falvakon és füstös gyárvárosokon — utamban valami 20—30 unitárius gyülekezettel.

Kiindulási pont: Great Hucklon, kis Derbyshire falu, ahol az Északi Unitárius Vasárnapi Iskolák Szövetségének 3 pompás szünidei és lábbadozó otthona virágzik. Az egyik 14 éven aluli gyerekeknek a nyári szünetre, mintegy 100 ággyal. A másik kettő külön férfiak és külön nők részére 14 éven felül egyenként 25—25 személyre. Mondhatom pompás dolog itt vakációzni; kędves társaság, szép hegyvidék, pompás étkezés és friss levegő.

Manchester ide 30 mértföld (1 angol mértföld = mintegy 1604 méter), Sheffield 14. Az előbbi az unitárius élet középpontja, Teológiai Iskola, 16 gyülekezet szép templomokkal; az egyik közülük (Cross-street chapel) a legrégibb az összes manchesteri nonconformista templomok között. Ez a szó church csak az anglikán templomokra vonatkozik, a többi templomokat, ha van ha nincs tornyuk, chapel-nek (kápolna) hivják.

Manchesterben találkoztam egy félévi távollét után Máthé Zsigmonddal, aki éppen az azelőtt levő napon tett le sikeresen valami vizsgákat. Az igazgató, dr. M. Lachlan, rendkivül kedves ember s végigvezetett a helyiségeken; különösen elidőzvén az ujonnan épült könyvtárban, mutatva a Ferencz József püspök és Brassai Sámuel arcképeit, a neves angol unitáriusok képei között. Ebéd után nemzetközi ping-pong mérkőzésen Erdély 2:1-re verte Angliát. A tanulók tán kilencen vannak. Szándékosan irtam, hogy „tanulók“ és nem „hallgatók“; mert ami a legnagyszerübb az angol diákéletben az a komoly, állandó és céltudatos tanulás, munka.

Hanem Manchesterről majd Máthé fog irni. Vasárnap Busybe bicikliztem, ahol gyönyörü templom, iskola és virágzó gyülekezeti élet van. Az iskola kizárólag Vasárnapi Iskolát jelent, amely intézmény itt pompásan ki van fejlődve. A gyerekek egy nagy teremben gyülekeznek délután 2—3 órakor, rövid istentisztelet után osztályokra bomolnak s külön szobákba vonulnak a tanitókkal együtt. Én a lelkész (Rev. Townsend) osztályával (fiuk, lányok 15—18 évesek) a templomba vonultam, ahol a lelkész kérésére mintegy félóráig az erdélyi életről beszéltem. Figyelmesen hallgattak, különösen amikor elmagyaráztam mi is az a kaláka nálunkfelé, látszott, hogy ez valami uj, érdekes dolog előttük. Az esti istentisztelet keretében egy fiatalember orgonakiséret mellett gyönyörü hegedüdarabokat adott elő.

Az angol egyházi zenei élet nagyon kifejlődött és magas nivóju,

Kitünő orgonáik vannak, rendesen két billentyüsorral, de a három sem ritkaság. Az orgonisták sohasem énekelnek, de müvészien játszanak Minden templomnak külön énekkara van, sokszor bizony fizetett énekesekkel, akik nemcsak az egyházi énekeket, de rendesen önálló, hosszabb darabot is elénekelnek nevesebb szerzőktől az istentisztelet keretében.

Az angol unitáriusok istentisztelete liturgikus, azaz mint Erdélyben a katholikusok, bizonyos megirt szövegből, nyomtatott könyvecskékből a pap és a hivek fölváltva olvasgatnak, litániaszerüen, de egészen gyors tempóban, énekelnek — még térdelnek is. Ennek az a magyarázata, hogy az erdélyi unitárius vallás akkor keletkezett, amikor n gy volt az elkeseredés minden ellen, ami a katholikusokra emlékeztetett. Ezért hordták ki a templomokból az oltárt, a szentképeket és hagyták el az istentisztelet liturgikus formáját. Az angol unitárizmus azonban két századdal később született, náluk nem jelentkezett annyira ez a reakció; igy maradt meg a liturgikus forma, a térdelés, sőt némi bizonytalan oltárszerü emelvény is a templom előterében.

Hogy azonban ez a „maradiság" csak ezekre a külső formákra vonatkozik, azt talán mondanom sem kell. Egyebekben ők cseppet sem állnak mögöttünk, sőt jóval előttünk.

Bury-ből, ámbár a lelkész és családja igazi „magyaros" vendégszeretettel fogadott s a legkisebbik legénykе alig akart elereszteni, keresztül Bolton-on Liverpool-ba mentem. A Lawrence Redfern neve nem ismeretlen az erdélyi unitáriusok előtt. Ő egyik tagja volt annak a bizottságnak, amelyik két évvel ezelőtt bejárta az unitárius falvakat s könyvet is adott ki a tapasztalatokról. A Lawrence Redfern temploma egyike a legszebb angol unitárius templomoknak. Hatalmas hajó, pompás faragványok, az urasztala fölött — amely az angol unitárius templomokban sohasem a templom közepén, mindig a régi „oltár" helyén áll — gyönyörü domborműu fafaragásban a Leonardo de Vinci képe, az urvacsora. Mellesleg megjegyezve, ez a kép a legtöbb templomban ott áll az urasztala fölött.

Az angol gyülekezetek minden hónapra kis „kalendárium"-ot szoktak kiadni, külön mindenik számára, amelyben nemcsak az összes egyház-körüli gyüléseknek száma és ideje, hanem még a prédikációk tárgya is előre jelezve van. Van Vasárnapi Iskola, Nők varróegyesülete, Kiránduló Társaság, Felnőtt Férfiak Clubja, Ifjak Szövetsége, Nők Szövetsége, Világiak szövetsége, Énekkar, Alkoholellenes Liga, Szinjátszó Társaság,... de ez még nem az egész, ez csak mutatja a módot, ami szerint az egyesületek széttagozódnak a feladatok szerint. A kis havi kalendárium pontosan nyilvántartja az egyesületek gyüléseit.

Az egyházi élet sulypontja a szellemi élet müvelésén van: beszédek, előadások, tanitások, megbeszélések, viták. Erre az angoloknak nagyon is sok idejük van. Egyházközségeik jórészt városiak.

A lelkészek hatáskörébe a vallási-, erkölcsi- és általános szellemi élet müvelése esik. Az ők hivatásuk nemcsak tanitani a jézusi emberideált, hanem rajta lenni, közremunkálni, hogy az tettekké váljon, a sokoldalu élet sokoldalu tetteivé.

Chester érdekes ősi város, régi falai még épek, az ember körüljárhatja rajtuk a várost. Az unitárius templom ősi alapitás, 1699-ből; akkor nem volt, csak fokozatosan lett unitáriussá. A szószék egyszerü, de hatalmasan nagy, erős tölgyfa, 300 évnél idősebb. Mellette két oldalt két üvegablak, az egyik a Mutthen Henry a gyülekezet alapitója, a másik a Martineau a szellemi vezér életnagyságu képeivel. Ezek a festett üvegablakok egyik legfőbb ékessége az angol templomoknak. Rendesen bibliai jeleneteket ábrázolnak.

Visszatérve Liverpoolba ujra alkalmam nyilt Erdélyről beszélni az Ifjak Szövetsége esti ülésén (itt az ülések rendszerint este 8 órától tartanak). Ennek a szövetségnek a programmja igen praktikus. Hetenként egyszer az ifjak összegyülnek, egy óráig elszórakoznak billiárddal, ping-ponggal, utána odaülnek a kandalló mellé, hogy megkezdjék a szellemi munkát. Előadást hallgatnak, vagy vitáznak.

Southport tengerparti város, tele szebbnél-szebb villákkal. A régi angol épületek nem szépek, bár a belső berendezésük és kivitelük módfelett kényelmes és gondos.

Prestonon keresztül bejutottam az ugynevezett „feke füst"-be, amiből ugyan már Manchesterben, Buryben, Boltonban is kikaptam a részem. Lancashire ugy egészben egy hatalmas gyártelep, fő iparág a *pamutgyártás.* Bury környékén a mezők is mind füstölő gyárkéményekkel vannak tele: mint egy tűpárna. A további városok, amelyeken keresztül hajtottam: Blackburn, Buraley — s ahol nem jártam: Oldham, Rochdale, Wigan — s azután Todmorden, Halifax, Bradford, Leeds, Wakefield, Barnsley és Sheffield: hatalmas gyárvárosok Leeds és Sheffield félmillió lakóssal — s fekete füsttel, s amint köröskörül a gyárkéményeket próbáltam megszámolni, vagy a szememmel bajlódtam (a koromdarabokkal), arra gondoltam, hogy egész Erdély ipara elférne itt egyetlen városban, s még nem is a legnagyobban.

Megismerkedtem az unitárius lelkészekkel s megnéztem a templomokat. Hosszas lenne részletesen fölsorolni. S ezzel be is fejezem ezt az utleirást. Pár nap mulva biciklizem vissza Oxfordba, ahol a „Fellowship of Youth" (Ifjak Testvéri Szövetsége) első konferenciáját tartja. Mint Erdély egyetlen képviselője fogok az ülésen résztvenni; s a nekem kiosztott szerep szerint az „Internationalismus"-ról fogom a vitát bevezetni.

Balázs Ferenc.

LEÁNYAINKNAK, ASSZONYAINKNAK LEGSZEBB AJÁNDÉK

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM..

NŐI IMÁDSÁGOS KÖNYV. o IRTA: DR. BOROS GYÖRGY.
KAPHATÓ: LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN KOLOZSVÁRT.

NŐK VILÁGA.

Egy nagy nő emléke.

Angliai unitáriusainknak legnagyobb büszkesége Dr. Martineau (-ó) épp 25 éve hunyt el, de emléke még mindig él és hat az utódokra, mert nemcsak hatalmas müvei, hanem gyermekei is olyan nagy szellemek voltak, akik mozgatták és táplálták még a távollevő lelkeket is. Közelebbről utolsó leánya is elhunyt, de munkás, nagy szelleme föltámadott és át járja a hátramaradott nemzedékeket.

Martineau Gertrud 1837-ben született, mikor atyja még pap volt Liverpoolban. Husz éves korában került Londonba atyjával együtt. Gertrud önkéntes tanitó volt. Atyja vasárnapi iskolája vezetését vállalta magára. Főfoglalkozása a festészet; nővérével, Edith-tel Londonban két képkiállitást rendeztek és nagy sikert értek. Ő tájfestő volt, de a fametszéshez is értett, iskolát nyitott és tanitotta a műfaragászatot. Tanitványai a nagy háboruban elesett hősök emlékét fába vésve az aviemorel-i templomban állitották föl. Ugyanott áll a Gertrud müve, atyja emlékszobra is, amellett az ut mellett, hol az öreg philozophus sétálni szokott. Gertrud jóságos hatása állandó és mindig széleskörü volt, mert nemcsak élőszóval tanitott, hanem irásban is. Több könyvet irt és adott ki az erkölcs tanitásáról, a rajzolásról, fafaragásról.

A szépet szerette és azt festményeiben kifejezésre juttatta. Nem volt bőbeszédü, de mint tanitó és hű barát egész lélekkel szolgált. A nyilvánosságot kerülte, de az egyszerü falusi emberekkel szivesen társalgott, s nem akadt olyan csekély, sem olyan terhes föladat, amelyet teljes lélekkel és örömmel ne teljesitett volna.

Mi erdélyiek, nők és férfiak gondoljunk arra, hogy aki egy szent célt kijelöl és arra törekszik, nemcsak azt éri el, hanem az emberek tiszteletét és állandó becsülését is.

A firtosmartonosi Unitárius Nőkszövetségének eddig még csak 8 nyilvános gyülése volt. A székelykereszturi Dávid Ferenc estély anyagi sikerét önkéntes adományozás által nagyban elősegitette a Nőegylet lelkes elnöksége gyüjtéséből befolyt 600 Leu készpénz és nagyértékü tészták adományozásával. Szép templomuk diszétől megfosztott orgonáját a husvéti ünnepekre uj és szép, a templomi stillnek megfelelő értékes mezbe öltöztette. Mindez pár hónapi ernyedetlen munka eredménye. Két utolsó estélyünk még változatosabb és tartalmasabb volt az előbbieknél, különösen sok szép énekszám és értékes felolvasás volt az, ami vonzotta és kielégitette az érdeklődőket. Felolvastak: Gálfi Józsefné, id. Vas Ferencné. Énekeltek: Gálfi

Ferencné, Sebestyénné és a fiatal leányok kara. Szavaltak: Kis Albertné, Simon Balázsné.

Recsenyéden a D. F. Nőegylet a téli vasárnapestéket kellemesen és hasznosan töltötte el. Rendes összejövetelein a műsor: ima, egyházi ének, szavalat, felolvasás és szabad társalgásból állott. Szerepeltek a b. embereken kivül: Orbán Ferencné, Dáné Lajosné, ifj. Bomhér Sándorné, Kovács Mózesné és Fekete Miklósné; szavaltak: Kovács Eszter, Kovács Vilma, Gál Irma, Fekete Gábor, Fekete Julia, Fodor Julia, a két Szabó Dénes, Béres Vilma, Orbán Dénes, Boros Erzsike, Boros Juliska. Január 13-án a Nőegylet egyetértve a Gazdakörrel és Zenekarral, műsoros táncmulatságot rendeztek, mely alkalommal Gyallai „Az uj biró" cimü vigjátékát előadták: Fekete Mózes és Szabó István; „A szerelmes levél" cimüt: Dáné Lajosné, Bomhér Sándor és Gál Irma; népdalokkal gyönyörködtették a hallgatóságot: Orbán Ferencné, Fekete Miklósné, Márton Istvánné, Szabó Istvánné, Tóth Mihályné és Ipó Lajosné. A 600 leu tisztajövedelmet a rendezők az egyházközség orgona-alapjának ajándékozták, miért köszönetet mondunk. De köszönet a vigjáték érdemes szerzőjének is. — *Gál József* lelkész, *Ráduly János* gondnok.

Jóllevőink emléke.

A mult esztendő és a jelennek első fele azok emlékének volt szentelve, akik az egyházért és a vallásért jó cselekedetekkel áldozatot hoztak. Kolozsvárt több alkalommal gyültünk össze, de még sokkal vagyunk adósok. Egyik adósságot Ürmösi Károly esperes rótta le, midőn Gyulay László arcképét a család jóvoltából átvette az egyházközség tanácsterme szá nára. Az esperes beszéde igy szól:

Nekünk unitáriusoknak nincsenek szentjeink; de voltak és vannak jó és igaz embereink, kik a názáreti Jézust választották.

Ezekről emlékezünk ma.*) Az emlékezés képeket vetitett lelkünkbe régiekről. E képeket magunkkal kell vinnünk a harcos, viharos élet küzdelmeibe. E képek és eszmények megőrzésében segitenek minket azok az arcképek, a melyek elődeinket ábrázolják. Ilyen hitelődünk képe áll előttünk néhai Gyulay László volt egyházközségi gondnokunk képe.**)

Egy kegyeletes érzesü, hálás utód — a nevelő apai jóságra emlékezve — adományozta egyházközségünknek. Gyul y László, a nagy idők tanuja, ama dicsőségesen szomoru önvédelmi korszak egyik katonája, nemzetének igaz fia, városának és hazájának hű és igaz polgára volt. Egyházközségünk egyik leglelkesebb és a legbuzgóbb gondnoka, aki időt és fáradságot nem kimélt ezen egyházközség javának és érdekének munkálásában. Az egyházközség hiveit rendre kereste föl házaikban, hogy őket adakozásra buzditsa. Tem-

---

*) 1923. december.
**) Közölve „Unitárius Közlöny" 1923.

plomunk tornyának ujra fedése alkalmával nem egyszer vette azt a fáradságot, hogy ott fönn a magasban személyesen győződött meg a munka mibenlétéről. Mert vitte őt az emelkedésre vágyó lélek buzgósága!

Legyen emléke áldott! Legyen követésre serkentő példa. Mert e buzgóságra ma oly nagy szükség van az egész vonalon!

Én az egyházközség nevében hálás köszönettel veszem át ez emléket annak adományozójától: Nagyságos Kócsi Andor v. táblabiró urtól — s ezennel ünnepélyesen igérem, hogy megfogjuk őrizni és inteni fogjuk az utánunk következőket is, hogy: „ki multja iránt érzéketlen, szebb jövőre érdemetlen!“

Ütő András emléke.

Tiszteletes árkosi Ütő András rektor uram, ny. áll. tanitó és unitárius énekvezér munkás életének 80-ik évében 1924. május hó 9-én Nagyajtán elhunyt.

Ütő András rektor a régi finomlelkü tanitó becsületes képviselője volt Nagyajtán 42 év és 9 hónapon keresztül. Egyszerü, kiválasztott egyén volt, ki nagygyá lett munkájának eredményében. A gimnázium 8-ik osztályából mint „nagy eminens“ került ki, de lelki elhivatásától indittatva lett iskolamester, rektor, énekvezér, a falu társadalmi s kulturális életének irányitója, s lett hiveinek „*nagy mestere*“ s cimben, tisztességben „Tiszteletes rektor uram“. A ma is élő hiveinek közszelleme fényes bizonyiték kifejtett munkájáról.

A tanitómesteri állás akkor sem volt rózsás, őt sem mentette föl az anyagi gondoktól. A nagy család — 7 gyerek — fenntartása, felnevelése, tisztességes életpályához juttathatása lehetetlen lett volna, ha a pihenés óráit nem az ekeszarvánál, nem a kaptafa, a varótű mellett töltötte volna el. Hivatását tehát ezen a téren is betöltötte. Büszkén tekintett élte alkonyán fiai Béla pap, Áron árvaszéki ülnök, Sándor kolozsvári tanár, Árpád amerikai iparos, Lajos kolozsvári kántor fiaira s egyetlen leányára Irmára. Gyermekei becsületes életök aranysugarával deritsék fel élte utolsó éveit. Áldott emlékü jó feleségével 52 évig élt boldog házasságban, s özvegysége napjaiban Irma leánya mindig önfeláldozóan gondozta.

Példát adó munkás élete. Emlékét szivünkbe zárjuk, megőrizzük. Legyen megáldva, megszentelve. *E. M.*

Hirek a külföldi unitáriusokról.

Drummond. Ez a név a mi olvasóink előtt igen kedves, mert legnagyobb nyomoruságunk idején Drummond Vilmos angol lelkészbarátunk volt szives itt személyesen tájékozást szerezni. Külföldi testvéreinket fölvilágositotta, hogy a magyar lelkészek, tanárok és tanitók fizetésöket elveszitették, mióta a magyar kormány hatósága alól kikerültünk. Ő látta milyen szánalmas helyzetbe jutottunk. Sza-

vát meghallgatták angol és amerikai unitárius és református testvéreink s megindult a ruha- és némi pénzsegély is. Azóta a Drummond nevet igaz tisztelettel emlegetik Erdélyben, Magyarországon. A szegedi egyetem doktorsággal tisztelte meg. A doktori diplomát május 24-én személyesen vette át nagy ünnepség között.

Járt itt a mult évben egy másik ilyen nevü angol ur is: Sir Henry Drummond. Ő is tanulmányozni jött, még pedig a Népliga megbizásából. Kolozsvárt — tudtunk szerint — nem állott meg, hanem Bukarestből egyenesen Budapestre hajtatott. A kisebbségeket nem hallgatta meg, pedig már Bukarestben volt alkalma, hogy egyik kolozsvári képviselőnknek bár 5 percet szenteljen. Nem telt ki becses idejéből. Nem fogadhatott. Igy magyarázható meg, hogy nyilvánosságra jutott irásai, beszédei a magyar kisebbségeket sértik. Legközelebbről egy unitá ius férfi igen erősen kitört Drummond ellen és Vilmost kárhoztatta, aki pedig ma is a régi jó barátunk, Sir Henry helyett, aki nem ismer minket, tehát nem a mi barátúnk, hanem azoké akikkel érintkezett. Minden bajnak forrása az egyoldaluság, a hiányos tudás és a ferdités.

Egyleti munkásság.

Ünnepre készülünk. A *Dávid Ferenc Egylet* ünnepre készül. Fennállása 40 éves örömünnepére. Nem mondjuk szerencsés véletlennek, hogy az egylet alapszabályait a kormányhatóságnak most kell bemutatnunk. Ez is meglesz és az Egylet folytatni fogja hitet és erkölcsöt épitő munkáját. Tudjuk, hogy régen kik lengették lobogónkat. Tudjuk, hogy immár meglett nők és férfiak, akik egykor szép szavukkal s énekükkel gyönyörködtették a falu népét. Most azt kérdezzük: hol nem leng még a lobogó? Ki nem kiván részt venni örömünkben?

Szabéd községben április 21-én, ünnep másodnapján este a Dávid Ferenc Egylet és az Unitárius Nőszövetség tagjai jól sikerült műsoros előadást rendeztek. A műsoron szerepeltek: Szabó Rezső, Bányai Dénes, Báthory Irén, Nagy Domokos, Nagy Anna, Fekete Albert, Nagy Jolán, Cseér Lajos, Iszlai Ilka, Kozma Margit, Imre Ilonka, Székely Endre és Nagy Géza. Minden szereplő jókedvvel és lelkiismeretesen felelt meg a reábizott feladatnak. A szereplők ügyességéhez s az előadás sikeréhez nagymértékben hozzájárult Szabó Ilonka tanitónő, aki fáradtságot nem kimélve mindent megtett, hogy az ifjuságban rejlő tehetséget érvényre juttassa. A befolyt jövedelemből a Nőegylet 150 leut a vak fiu részére ajándékozott.

Pipén a D. F. E. ifjusági köre folyó évi március hó 9-én kezdte megtartani összejöveteleit s azóta minden vasárnap délután s legutóbb nagypénteken volt gyülekezésünk. Ezeken az összejöveteleken a lelkész bibliai magyarázatokat, hiterősitő szabadelőadásokat tart. Az énekvezér, Jobbágy Sándor állami tanitó, román

nyelven irni és olvasni tanit. Előadást tart a román és a magyar nemzetről egész a jelen korig. Egyletünknek rendes, törvény erejével kötelezett tagjai 16—21 évig mindkét nembeli fiatalság s pártoló tagja mindenki. Április hó 21-én, husvét másodnapján délelőtt lelkész vezetése alatt az egylet Szásznádason a gr. Bethlen-féle tiszti lakás nagytermében megható ünnepélyen, istentiszteleten vett részt. Lelkész imát és ünnepi beszédet mond, fájdalmat gyógyit, hitet erősit. A konfirmáló növendékeinket kikérdezi, hitökről vallást téve, konfirmáló beszédet mond s az urvacsorát a növendékek részére kiosztja. S végül urvacsorai beszédet és imát mondva, az urvacsorát a hiveknek is kiszolgáltatja. Az egylet tagjai szép énekszámokkal emelték Istenhez a lelket s gyönyörködtették az Ur dolgain a könnyekig meghatott unitárius, ev. ref., róm. kath. hivekből s egynéhány román és szász testvéreinkből álló nagyszámu közönséget. Az Ur Jézus által hirdetett egyetemes testvériség s a közös haza szeretete forrassza össze lelkét e szenvedő haza minden fiának, miként a miénket, hogy a jelen idők félreértései, szenvedései közt egymás iránt érzett szeretetünket semmiféle földi hatalmasság, politikai áramlat, népromlás meg ne ingassa.

Az alsójárai D. F. E. áldásos munkásságot folytat. Március és április hónapokban vallásos ünnepélyeket tartott gazdag müsorral. Az erkölcsi siker mellett az egylet anyagi gyarapodását is munkálták perselygyüjtés utján. A buzgó vezetőséget elismerés illeti. A példa követésre méltó.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Aranymennyegzője alkalmából az E. K. Tanács meleg óvációban részesitette br. Petrichevich Horváth Kálmán főgondnok urat május hó 8-án. A főt. püspök ur üdvözölte s a jelenvoltak megujuló lelkesedéssel csatlakoztak, mert bár sokszor betegeskedik, minden alkalmat fölhasznál, hogy itt lehessen a mai idő nagy küzdelmében. Egyben az is elhangzott, hogy nagyon kivánatos lenne, ha világi férfiaink a br. Petrichevich Horváth Kálmán példáját követnék, mert sajnosan tapasztaljuk némelyek állandó távolmaradását.

Püspöki vizsgálat Kolozson. Megható és felemelő ünnepet ült a kolozsi unitárius egyházközség s az egész polgári község május hó 24. és 25. napján. A püspöki vizsgálószék, mely már emberi emlékezet óta nem járt az egy Istent hivők kicsiny táborában, megjelenésével uj erőt és bizalmat öntött a hivekbe. A püspöki vizsgálószék tagjai: Főtiszt. dr. Boros György püspökhelyettes, dr. Szentiványi József felügyelő gondnok és Kádár Lajos a püspöki vizsgálószék jegyzőkönyvének vezetője a kolozsi állomásról Palló és Szilágyi F. urak kocsiján az összes felekezetek harangjainak zugása közepett vonult be Kolozsra. Erős akác virágillat töltötte be a levegőt. Mély, áhitatos érzelmek járták át a lelkeket, midőn a kocsik a diszkapu előtt megálltak. A diszkapu előtt ünnepélyes csöndben áll-

tak a polgári község, a gör. kel., gör. kath., róm. kath., református és a mi egyházközségünk vezető emberei nagyszámu közönség jelenlétében. Midőn elhangzott az „éljen" kiáltás a püspöki vizsgálószék tagjait Feldrichan primpretor és egyházközségünk gondnoka Kun Ádám üdvözölték. Dr. Boros György püspökhelyettes ur igen szép és megható szavakkal válaszolt. Ezután a vizsgálószék Kiss Sándor lelkésznél elköltött izletes uzsonna után megkezdte munkáját, melyet csak késő este szakitott félbe. Másnap reggel fél 10-kor a templomba vonult, hol dr. Kiss Elek teol. tanár tartott nagyon szép, lelket fölemelő imát és beszédet; majd dr. Boros György püspökhelyettes főpásztori áldását kérte az Istentől a gyülekezetre és lelket megragadó közvetlenséggel beszédet intézett a templomot egészen megtöltő nagyszámu hallgatósághoz. A templomban a vizsgálószéket a kebli tanács és az egyházközség nevében Kiss Sándor helybeli lelkész, a D. F. E. részéről Kiss Sándorné asszony és az Ifjusági Egylet nevében Kun Ádám üdvözölték, kiknek dr. Boros György püspökhelyettes válaszolt. Ugyancsak a templomban történt a más vallásu gör. kel., gör. kath., róm. kath. és ref. egyházközségek vezetőinek fogadtatása, melyeknek nevében a lelkészek fejezték ki üdvözletüket és együttérzésüket abban a szent ügyben, melyet a vizsgálószék teljesit és egyben kifejezést adtak annak is, hogy ők ezideig, most is és ezután is a békés együttélést munkálják és tartják cél gyanánt szemeik előtt, hogy igy közös erővel küzdhessenek Istennek dicsőségéért, országa eljöveteléért. Püspökhelyettes jóleső érzéssel vette tudomásul a más felekezetü egyházközségek vezetőinek ezen őszinte megnyilatkozását a velünk való együttérzésben és egyben biztositja arról, hogy az unitárius egyház, mikép a multban ugy a jövőben is együtt akar küzdeni velük abban a munkában, mely Istennek dicsőségét, a békés együttélést és az ország mindenféle faju és vallásu lakóinak fejlődését és boldogságát előmozditja. Közebéd volt a fürdő éttermében, melyen hatvanan vettek részt. Jelen voltak az egyházközségek lelkészei és vezető emberei. A közebéden ujból megnyiltak a lelkek s azzal távoztak el, hogy ez az ünnep nemcsak a kolozsi unitárius egyházközség hiveinek soha el nem feledhető ünnepe, hanem Kolozs összes más vallásu hiveinek is az marad. Közebéd után a püspöki vizsgálószék a szokásos látogatásokat megtéve ujra munkába állott, melyet csak késő este fejezett be. A püspöki vizsgálószék legnagyobb örömmel és a jövőre nézve reménnyel állapitotta meg, hogy kolozsi unitárius egyházközségünk, dacára a nehéz viszonyoknak fejlődést mutat; ezt bizonyitja a templom melletti szép és nagy házasteleknek megvásárlása, A főt. püspökhelyettes szavait idézve kivánjuk: „Adja az Isten, hogy Kolozs ne csak a térben legyen Kolozsvárhoz közel, hanem következzék minden tekintetben egyházunk központja után!" *Kl.*

Püspöki vizsgálatot tart az udvarhelyi egyházkörben dr. Boros György főjegyző a következő sor szerint: Érkezés Oklándra junius 12-én, vizsgálat Oklándon 13., H.-Ujfaluban 14, Vargyas 15.

(vasárnap), Karácsonfalva 16., H.-Almás 17, H.-Szt.-Márton 18., Keményfalva 19., Abásfalva 20., Kénos 21., Székelyudvarhely 22. (vasárnap), Muzsna 23., Derzs 24., Városfalva 25., Jánosfalva 26., Szentpéter 27., Recsenyéd 28., Lókod 29. (vasárnap), Gyepes 30., H.-Szt.-Pál jul. 1. Ugyanott jul. 2-án bezáró értekezletet tart a püspökhelyettes az összes köri lelkészekkel. Értesülésünk szerint az egyes községekből elszármazott unitáriusok szándékoznak falujok örömünnepében részt venni.

Harangszentelés Oklándon. Május hó 19-én szentelték fel Okland ujonnan vásárolt nagy harangját. Az ünnepélyre összegyült a két Homoród népe. Valóban szép ünnepély volt, mely 18-án délután 2 órakor kezdődött. A buzgó nők által kimeszelt nagy fehér templomban Kozma Miklós énekvezér alkalmi énekkel vezeti be az ünnepies hangulatot. Sándor Gergely kénosi lelkész mond érzésektől áthatott imát. A közéneket a D. F. ifjusági egylet szolgáltatta. Csifó Salamon teol. akadémiai dékán Péter 2, 7 alapján szólt, lelkesitett és könnyeket fakasztott ki a szemekből. Azután felolvasta főpásztorunk üdvözlő levelét. Pál Ferenc esperes, az egyházközség lelkipásztora elmondotta a harangok történetét s felolvasta az adakozókat. Nagy névsor, szép összegek. Bekő Mihály, a falu derék birája 5000 (ötezer) leut adott, azután sokan-sokan adtak ezreket, százakat, kit amint tehetsége és jóakarata sarkalta. A távollevők is elküldötték adományaikat: Székely Gábor telekfalvi tanitó 2000 leut, br. Petrichevich-Horváth Kálmán is. A gyülekezet éneké el vége volt a gyönyörüséges templomi ünnepélynek. Az esperesné izletes uzsonnája után következett a közös étkezés, mely közben emelkedett hangulatban sok nemes eszme és pohárköszöntés hangzott el. A községi vendéglő nagytermében műsoros estély volt, melynek rendezője Kozma Miklós kiváló énekvezérünk volt. Több komikus, nevettető jeleneten mulatott a közönség. Bencze Dénesné urnő énekszáma cimbalomkisérettel, az ifjusági egylet szintén énekszámokat és egy kétfelvonásos szinmüvet adott elő, közben pedig kitöltötték az időt szellemes konferánsszal. Arról győződtünk meg, hogy Oklándon szép az egyházi élet, a nép és a vezetőség között teljes a harmonia. *bp.*

Magyarsárosi unitárius hiveinknek kedves meglepetést szerzett Bodóczy Sándor k.-széplaki lelkész, ki nem rég tért haza fáradtságos amerikai utjáról. Május 12-én este az iskolában szépszámu gyülekezet előtt adta át amerikai kivándoroltjaink üdvözletét és izenetét. Ma mintegy 90 unitárius hivünk él Amerikában Alliance, Acron, Columbus, New-york, Depewo városokban. Meglepte hiveinket Bodóczy élénk és hű leirása az ott élok arcának alakjának, életmódjának. A legtöbb rokonnal találkozott. Az üdvözleten, izeneten kivül hozott az iskola részére Bandi Jánostól 10, Bandi Andrástól (Istváné) 5, Kerekes Mózestől 5 dollárt. Kerekes Mózestől unokái részére 5, lelkész részére 2 dollárt. Bandi Jánostól tanitó és lelkész részére 1—1 dollárt. Ugy hisszük, hogy Bodóczy közvetlen érintkezése amerikai hiveinkkel jótékony hatást váltott és fog ezután

még inkább ott a távolban és idehaza egyaránt. Köszönetünk és hálánk kisérje fáradozását. — *Székely Tihamér.*

Elhunytak: Faluvégi Áronné Budapesten, ottani Dávid Ferenc Egyletünk alelnökének a jótékonysági és m'velődési mozgalmakban igen buzgó neje. A férj és a nagy kiterjedésü rokonság veszteségében részvéttel osztozunk. - Özv. Márkos Andrásné, Segesvárt elhunyt május 1-én, rövid szenvedés után. Nyolc gyermek és számos unoka gyászolja a kiváló jó anyát és minta háziasszonyt.

Teologiai tanári vizsgát tett Ürmösi József h. szentpáli lelkész a gyakorlati theologiai tanszak tárgyaiból május 15-én. A vizsgáló bizottság minősitette és feljogositotta előadás tartására. Gratulálunk törekvő lelkészünknek s reméljük, hogy példája követőket fog vonzani.

Az alsójárai Unitárius Egyházközség kebli tanácsosai az egyházközség harangalapja javára 1924. évi február hó 10-én gyüjtéssel és szinielőadással egybekötött táncestélyt rendeztek. Az egyházközségi tagok Gerő Károly: „Felhőszakadás" cimü népszinmüvét adták elő zsufolt nézőtér előtt. Az estély és gyüjtés összes jövedelme meghaladta a 7000 leut, mely összegből 4200 leu maradt a harangalap javára. A rendezésben és gyüjtésben a gondnok és egyházfiak mellett Banda István és Sándor István kebli tanácsosok fáradtak a legtöbbet.

Egyházközségeinkből. A *vadadi* egyházközségnek Bányai Domokos és neje fiok, Bányai Albert emlékére 3450 L alapitványt adtak. — A *szentábrahámi* egyházközség kiegyezett Tóth Vilmos volt énekvezérrel és az énekvezéri állást ujból elfoglalta. — A *kénosi* egyházközségnek Kénosi Sándor Mózes temető helyül másfél hold telket ajándékozott. — A *csegezi* egyházközség fából fogja épiteni templomát a Pálffy János-féle telekre, mert a földcsuszamlások miatt a nehéz épületek állandósága nem b'zonyos. — A *bethlenszentmiklósi* egyházközség papi házát kijavitja, a *recsenyédi* erdőt vásárol, a *korondi* a kántortanitói lakást javitja, az *iklandi* iskoláját kibőviti, a *nagyajtai* templomát és tornyát kijavittatja, a *csekefalvi* a mesteri házat javitja.

A fogarasi Unitárius Egyházközség április hó 5-én este kiválóan sikerült unitárius estélyt rendezett. Szinre került Gábor Andor komédiája, a „Dollárpapa", mit Fogaras város kipróbált mükedvelői játszottak el a közönség igen nagy gyönyörüségére. A fényes erkölcsi siker mellett anyagilag is jövedelmezett az estély. A tiszta jövedelmet az egyházközség jótékonycélra forditja és e helyről is köszönetet mond azoknak, akik az estély erkölcsi és anyagi sikeréhez hozzájárultak.

Jó szokás és a hivek is szivesen veszik, ha a pap a templomból kijőve, az ott várakozó hivekhez szól néhány szó áldást és jó kivánatot. Ajánljuk oda is, ahol még nincs gyakorlatban. De az is igen jó szokás, hogy a hivek a papot a templomba lépésekor fölállással tisztelik meg, sőt néhol a gondnok vagy más megköszöni a templomi szolgálatot.

Adományok a brassói unitárius templomépités céljára. (2-ik közlemény.) Zoltán József 100, Halmágyi Károlyné 500, Bartha György 150, Darkó Jakab 100, Sigmond Áron 280, Tellmann Béla 500, Sándor Gergely 400, Zátyi János 150, Török Sándor 200, Machold Róbertné 100, Ferencz Istvánné és Ambrus Lajosné 3. sz. gyüjtőivén 1000, Szinte Ferenc 7. sz. gyüjtőivén I. 724, István Sámuel 11. sz. gyüjtőivén 782, Nagy Dénes 22. sz. gyüjtőiven Kraszna 600, Szinte Ferenc 25. sz. gyüjtőivén II. 544, Fejér Istvánné 27. sz. gyüjtőivén Keresztvár 216, Máthé Dénes 41. sz. gyüjtőivén 420, Takács Miklósné 51. sz. gyüjtőivén 725, Tompos Rózsika 60. sz. gyüjtőivén 248, Dobra Dénesné és Veress Vilmosné 61. sz. gyüjtőivén 1050, Gábor Istvánné 65. sz. gyüjtőivén 145, Littmann Róbertné 68. sz. gyüjtőiven 300, Janesch Györgyné 69. sz. gyüjtőivén 286, Csüdör Béláné és Csüdör Sándorné 73. sz. gyüjtőivén 465·25, Oláh Jánosné 88. sz. gyüjtőivén 172, Kovács Károlyné 104. számu gyüjtőivén 585, Ilyés Andrásné 105. sz. gyüjtőivén 637, Incze Zsigmondné 114. sz. gyüjtőivén 200, dr. Gál Miklós 146. sz. gyüjtőivén Torda 200, Murvay Sámuet 163. sz. gyüjtőivén Ujszékely 100 L., összesen 20485 25 leu. *Kovács Lajos* lelkész.

Köszönet. Önképzőkörünk nevében fogadják hálás köszönetünket Ádámosi Gábor kövendi, Geréb Zsigmond fiátfalvi, Halmágyi János nyárádgálfalvi, Lőrinczy Dénes esperes tordai, Marosi Márton kadácsi és dr. Szathmári Miklós szindi lelkész afiai, kik bejövetelük, előadásuk és megbeszélések során adott felvilágositásaik által lelkünknek soha el nem muló, okulásunkat előmozditó benyomásokat szereztek. *Kővári Jakab* jegyző, *Szent-Iványi Sándor* elnök.

A Magyar Párt Bukarestben irodát fog felállitani. A Magyar Párt legutóbb tartott intéző bizottsági ülésén elhatározta, hogy Bukarestben parlamenti pártkört és ezzel kapcsolatban a magyar közönség érdekeit szolgáló segélyirodát állit fel. Mindkét intézmény szervezési előmunkálatait az elnökség már meg is kezdette. Egyuttal azt is közli, hogy az 1921-ben a Magyar Szövetség által felállitott „Erdélyi Segélyiroda“ müködését a továbbiakig beszüntette. A most megszüntetett „Segélyirodának“ különben nincs és nem is volt semmiféle összeköttetése bármely más tudakozódó, közvetitő vagy kijáró vállalattal, s igy a nemrég alakult „Szikulai“ irodával sem.

Az „Édes Otthon“ bájos kis könyv irója, Gannett Vilmos elhunyt Amerikában 84 éves korában. Gyönyörü szép lelke sok egyházi dalt, sok kedves müvet termelt. Nagy tisztelet környezte egész életében a költő papot. Reméljük, hogy bővebben is irhatunk róla.

Uj könyv. Dr. Varga Béla, teológiánk uj tanára, abban a kitüntetésben részesült, hogy immár második könyvét adta ki a Magyar Tudományos Akadémia. Még a mult nyáron megjelent ily cim alatt: A logikai érték problémája és kialakulásának története.

Az Unitárius Szószék folyó évi 1—2. száma Balázs András derzsi lelkész szerkesztésében igen gazdag tartalommal jelent meg.

A szerkesztő mellett 12 lelkész értékes és jellegzetes munkáját foglalta össze. A Szemle rovatban a misszió kérdését tovább fejtegeti Zoltán Sándor. Sürgősnek tartja az unitárius hitigazságoknak rendszerbe foglalását s olyan unitárius férfiakat és nőket keres, akik e hitigazságokat tovább terjesztik a hiteszmékre sóvárgók között.

A „Ma vallása." Egy igen csinos és izléses kis könyv érkezett hozzánk. Két unitárius lelkész műve. Az eredeti angolt irta *St. John* amerikai, már néhai unitárius lelkész, a magyart Benczédi Pál homorodujfalvi lelkésztársunk. Azért kell igy mutatnunk a szerzőségre, mert az eredeti finom vallásos elgondolásai, mélységes megérzései és becses megfigyelései a magyarban ugy hangzanak, mintha minden részét átszűrte volna lelkén és szivén a másadik iró. Ezzel arra is rámutattunk, hogy ebben a könyvben rengeteg sok a szép gondolat, a megfigyelés, a tanitás és a hitépités. Jobb és szebb pünkösti lelki táplálékot magyar olvasónak egyhamar nem tudnánk ajánlani.

Kis biblia jelent meg a magyar Unitárius Nők Szövetsége kiadásában Budapesten az elemi iskola 3—4 osztályának. A tárgyak (ó 14 uj 19) cimzése szerencsés, de a szöveg csak a régi nyomon jár, távol a biblia nyelvétől. A kiállitás, az egyes cikkek terjedelme egészen megfelel, a végén levő versek és énekek egy kivételével szépek, jók és alkalmasak.

Szerkesztői üzenet. *K. L.* A harangot éneklő versben van némi hangfokozás, de más formában, több áhitattal kellene szólnia, hogy lapunk tornyába fölteh essük.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába a f. évi febr. 20-tól március 17-ig tagsági és előfizetői dijat fizettek *1923-ra:* Koronka Péter Vulkán; Bordi József, Dr. Hintz Györgyné Kolozsvár; Sándor Gergely Désfalva; Székely Sándor Vargyas; Weress Jenő, Dr. Gspan Károly, Tóth Zoltán Kolozsvár; Vernes József (kerekes) Torockó. *1924-re fizettek:* Vári Albert Kolozsvár, Győrke Dénes Beszterce; Koronka Péter, Árkosi Ferenc, Gagyi István, Hegyi Gábor Vulkán; Szentábrahámi D. F. Ifjusági Egylet: Bényi Ida Dicsőszentmárton; Dr. Veress András Abrudbánya; Ifj. Dániel István Székelykál; Bordi József Kolozsvár; Csulak Károly Nagytalmács; Id. Szentgyörgyi János, Szinte Lajos, Fűzi Katinka, Ifj. Szentgyörgyi János, Fodor György, Boros János, Major Zsuzsánna, Mátéfi János, Szakács Dánielné, Marosi Mátyásné, Bódi János, Özv. Florea Mária, Filep Aladár Nagyszeben; Bedő Ferenc, Tövissy Lőrinc, Molnos Lajos, Kiss János, Péterffy Áron, Nyiredi Áron, Kálmán Dénes, Márkovics Jánosné, Orosz Jánosné, Szentpály Gyula, Bocz Sándor Fogaras; Lőfi Gyula Torda; Özv. Tarcsafalvi Albertné, Özv, Tóth Péterné Vargyas; Unitárius Egyházközség Lupény; Lázár Elek Brád; Felsőrákosi D. F. Egyleti Olvasókör; Halmi János, Fejér Márton, Muszka János, Özv. Biró Mózesné, Buzogány Dénes, Tober Lajos, Czukor János, Orbán Dénes, Muszka Dénes ifj, Gál Zsigmond, Bodoczi János, Muszka Dénes id. Petrilla; Sinfalvi D. F. Egylnt (5 példány), Unitárius Egyházközség Sinfalva; Dr. Hintz Györgyné Kolozsvár; Székely Sándor Vargyas; Fülöp Mózes Kide; Tanászi József, Rédiger Géza Marosvásárhely; Özv. Zurmann Ferencné, Székely Pál, Székely Andrásné, Székely József, Bartha Ferenc, Székely Por. Sándor, Ebergényi Gyuláné, Székely Ferenc, Szekely János Józsefé, Kovács

Józsefné, Raffai Zsigmond Verespatak; Nemes József, Weress Jenő Kolozsvár; Kriza Miklós Kanada; Vernes József Torockó; Varga Dénes Torda; Br. Dániel Ferenc Vargyas; Tóbis Simonné Marosújvár; Botár Annuska Torockó; Unitárius Egyházközség Nagyernye; Unitárius Egyházközség, Török János, Dr. György József, Fileb Gábor, Mihály Sándor, Kilyén Mózes, Nemes Lajosné Ikland. (Folytatjuk)

Hivatalos közlemények.

XXXVII. Emlékezteti az Unitárius Közlönyben nem közölt áprilisi és májusi köriratokról. 1122—1924. Körirat esperes, lelkész, énekvezér és tanitó afiaihoz a közegészségügyi kerületi igazgatóságnak a venerikus betegségek elleni küzdelemre vonatkozó megkeresése tárgyában. Jelentések nem küldendők.

XXXVIII. Sz.: 1598—1924. eln. Körlevél esperes, lelkész, egyházi tanácsos afiának a főtanácsi ülés tárgyában. E. K. Tanács kimondotta, hogy a folyó évben nem zsinat, hanem papszenteléssel egybekötött főtanácsi ülés tartassék az ősz folyamán. A főtanácsi ülés napjának megállapitását az elnökségre bizta. Felhivom ennélfogva esperes afiait, hogy az egyházköröknek a főtanácsi ülésen tárgyalásra kerülő jelentéseit és javaslatait aug. hó 15-ig terjesszék fel. Kolozsvár, 1924. május 26-án. *Ferencz József* unitárius püspök.

XXXIX. Sz.: 1607—1924. Körlevél gimn. igazgatóságokhoz, iskolaszékekhez, tanár és tanitó afiaihoz. Ma érkezett az E. K. Tanácshoz a Közoktatásügyi miniszter május 19.-i keletü 48076—1924. sz. rendelete a felekezeti tanárok és tanitók vizsgájáról. Addig is, mig a rendelet leforditásáról, sokszorositásáról és visszaküldéséről gondoskodhatnánk, közlöm ennek lényeges pontjait: Az erdélyi tanárok Kolozsvárt, a tanitók a tankerületek székhelyein fognak vizsgázni augusztus 15—31. között. A vizsga anyaga tanitók részére: *a)* A románok történelme, Románia földrajza és alkotmánytana, az elemi iskolák tanrendje szerint, román nyelv és irodalom a regátbeli IV.-ik elemi osztályu kézikönyvek szerint; *b)* román nyelvü fogalmazás a IV.-ik elemi osztály tananyagához mérten és egy hasonló tárgyu beszélgetés 5 percig. A vizsga anyaga tanárok részére: *a)* a románok történelme, Románia földrajza és alkotmánytana a IV.-ik középiskolai osztályu kézikönyvek szerint; *b)* román irodalom a XIX. századból és a jelenkori irodalom a VII.-ik gimn. osztály kézikönyve szerint; *c)* román nyelvü fogalmazás és 5 perces beszélgetés. Kolozsvár, 1924. május 27-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY | Szerkesztő: PAP DOMOKOS

Előfizetési ár: Egész évre 30 L. Magyarországra 36 L. Egyes szám ára 4 L. Akik a 30 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 100 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztároshoz küldendő.

Nyomatott „Korvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.